

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK-132/30787/16 MK

Warszawa, dnia 3 marca 2016 r.

PG-08/16

Nr 30787	Data wpływu 30 grudnia 2015 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 1 marca 2016 r.

PRAWO CYWILNE

TEMAT

PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

T. R. – osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w sprawie zmiany art. 130 ust. 5 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji odnosi się do postanowień art. 130 ust. 5 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego, który wskazuje, że osoba uprawniona do otrzymywania fotokopii aktu stanu cywilnego – przechowywanego w księdze stanu cywilnego – może ją uzyskać po uprzednim wyrażeniu zgody przez właściwego kierownika urzędu stanu cywilnego, o ile wykonanie tej czynności nie zagraża bezpieczeństwu księgi. Ustawodawca zastrzegł, że fotokopia nie ma mocy dokumentu urzędowego.

Zdaniem wnoszącego petycję, możliwość wykonania fotokopii, powinna być poprzedzona złożeniem wniosku przez osobę zainteresowaną, a odmowa jej wykonania może być umotywowana jedynie względami bezpieczeństwa. Tymczasem, jak zauważa autor petycji, obecnie obowiązujący przepis, umożliwia odmowę wykonania tej czynności także z innych przyczyn niż zagrożenie stanu księgi. Celem wniosku petycji jest wyeliminowanie ewentualnej niechęci urzędniczej.

Autor petycji proponuje też wprowadzenie możliwości przesyłania do osoby uprawnionej kserokopii aktu stanu cywilnego, nie mającej mocy dokumentu urzędowego, po uprzednim złożeniu przez niego wniosku. Rozwiązanie to ma usprawnić uzyskanie odpisu i będzie mniej uciążliwe organizacyjnie i finansowo dla osób zainteresowanych.

Jednocześnie autor petycji wnosi o dodanie możliwości otrzymywania odpisu aktu stanu cywilnego w formie wydruku lub drogą elektroniczną w przypadku posiadaczy profilu zaufanego ePUAP z zachowaniem zasady, iż przekazane w ten sposób dane nie mają mocy dokumentu urzędowego. Postuluje, aby zaproponowane zmiany weszły w życie w terminie 30 dni od daty ogłoszenia ustawy.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1741) w art. 130 ust. 5 stanowi, że osobie uprawnionej do otrzymania odpisu aktu stanu cywilnego można umożliwić nieodpłatnie wykonanie fotokopii aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego prowadzonej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli jej wykonanie nie zagraża trwałości księgi i zawartych

w niej aktów stanu cywilnego. Fotokopia aktu stanu cywilnego nie ma mocy dokumentu urzędowego.

Zgodnie z art. 27 ustawy akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego zabezpiecza się przed uszkodzeniem, zniszczeniem, utratą oraz przed nieuprawnionym dostępem do nich osób trzecich. Akta zbiorowe niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego przechowywane są w archiwum urzędu stanu cywilnego, w miejscu zapewniającym ich zabezpieczenie, a w razie potrzeby poddaje się konserwacji. Akta mogą być wynoszone poza urząd stanu cywilnego, jedynie za zgodą wojewody wyrażoną w drodze postanowienia lub w przypadku niebezpieczeństwa zagrażającego tym aktom. Do kompetencji ministra do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych, należy określenie w aktach wykonawczych sposobu: prowadzenia rejestru stanu cywilnego i akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, oznaczania w rejestrze aktów stanu cywilnego, zabezpieczania akt niesporządzonych w formie dokumentu elektronicznego w przypadku ich wynoszenia poza urząd stanu cywilnego lub w związku z zagrażającym im niebezpieczeństwem. Ustawodawca przyjął, że akty stanu cywilnego oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego będą przechowywane przez kierownika urzędu stanu cywilnego przez okres:

- 100 lat – w przypadku aktów urodzenia oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego dotyczących aktów urodzenia;
- 80 lat – w przypadku aktów małżeństwa, aktów zgonu oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego dotyczących aktów małżeństwa i aktów zgonu.

Okresy są liczone od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło sporządzenie aktu stanu cywilnego. Po upływie powyższych okresów kierownik urzędu stanu cywilnego – jest zobowiązany do przekazania akt stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego do właściwego archiwum państwowego w ciągu 2 lat.

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Zalecenia **Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów (CLKA)**, zawarte w opinii dotyczącej dopuszczenia wykonywania przez użytkowników fotografii cyfrowych z archiwaliów udostępnianych w pracowniach naukowych Archiwów Państwowych, stanowią materiał pomocniczy przy opracowywaniu gminnych regulaminów udostępniania aktów stanu cywilnego. Zdaniem Centralnego Laboratorium wykonywanie cyfrowych kopii przy użyciu amatorskich aparatów fotograficznych jest możliwe w toku

udostępniania pod następującymi warunkami:

1. fotografie mogą być wykonywane jedynie w świetle zasilanym bez użycia lamp błyskowych;
2. obiekty nie mogą być przenoszone przez użytkownika, umieszczane w celu wykonania fotografii w lepiej oświetlonych miejscach np. na parapecie okna pracowni;
3. obiekty mogą być fotografowane jedynie na stole, na którym wykorzystywane są przez użytkownika, ułożone tak jak do bezpośredniej lektury na podkładkach, pulpitych itp.;
4. fotografie wykonywane mogą być jedynie „z ręki” bez użycia statywu;
5. podczas korzystania z dokumentów pergaminowych oraz wszystkich innych archiwaliów, które tego wymagają, jak i podczas wykonywania fotografii z tych dokumentów użytkownik jest zobowiązany używać białych bawełnianych rękawiczek;
6. aparat fotograficzny powinien być ustawiony w trybie „cichym”, tak by dźwięk migawki nie przeszkadzał innym użytkownikom.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ustawa – Prawo o aktach stanu cywilnego definiuje stan cywilny jako sytuację prawną osoby wyrażoną przez cechy ją indywidualizujące, kształtowaną przez zdarzenia naturalne, czynności prawne, orzeczenia sądów lub decyzje organów – stwierdzoną w akcie stanu cywilnego. Rejestracji stanu cywilnego dokonuje się w rejestrze stanu cywilnego w formie aktów stanu cywilnego. Akt stanu cywilnego jest sporządzony z chwilą dokonania w rejestrze stanu cywilnego wpisu o urodzeniu, małżeństwie albo zgonie, którego dokonuje kierownik Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: USC) lub jego zastępca.

W myśl ustawy za bezpieczeństwo akt zbiorowych, ochronę przed nieuprawnionym dostępem osób trzecich oraz poddawanie akt konserwacji odpowiada kierownik USC.

Prawo o aktach stanu cywilnego z 1986 r. przewidywało, że z prowadzonych w formie papierowej ksiąg stanu cywilnego można było uzyskać: odpis zupełny, odpis skrócony, zaświadczenie o dokonanych w księgach stanu cywilnego wpisach lub o ich braku, zaświadczenie o zaginięciu lub zniszczeniu księgi stanu cywilnego.

Znowelizowana ustawa od 1 marca 2015 r. wprowadziła elektroniczny sposób prowadzenia rejestracji stanu cywilnego w Polsce, który zastępuje dotychczasowe prowadzenie papierowych ksiąg. Urodzenia, małżeństwa i zgony podlegają rejestracji w centralnym Rejestrze Stanu Cywilnego.

Ustawodawca wprowadził nowy rodzaj zaświadczenia o stanie cywilnym, ma ono pełnić funkcję kompleksowego poświadczenia stanu cywilnego określonej osoby. Jego charakter ma być uniwersalny, tzn. że jeden wydany dokument będzie zastępował kilka

wcześniej wydawanych odpisów potwierdzających stan cywilny wnioskodawcy. Celem wydawania takiego zaświadczenia jest m.in. umożliwienie udokumentowania stanu cywilnego przed różnymi organami, np. w sprawach sądowych, podatkowych, socjalnych itp. Nowość w procedurze wydawania odpisów i zaświadczeń stanowi możliwość złożenia wniosku o wydanie takiego dokumentu do wybranego kierownika USC. Ważność wydawanych zaświadczeń wynosi 6 miesięcy.

Analiza treści regulaminów organizacyjnych urzędów gmin prowadzi do wniosku, że aby uzyskać fotokopię aktu stanu cywilnego zainteresowany musi wystąpić z wnioskiem, w którym wskazuje: imię i nazwisko osoby, której dotyczy akt (w przypadku aktu urodzenia - nazwisko rodowe), datę zdarzenia oraz stopień pokrewieństwa z wnioskodawcą, lub imię i nazwisko osoby, której aktu zgonu dotyczą poszukiwania, przybliżoną datę zgonu, zakres lat do wglądu oraz stopień pokrewieństwa z wnioskodawcą. Wniosek musi być podpisany. Ponadto osoba składająca wniosek winna wylegitymować się dokumentem tożsamości. Fotokopie wykonywane są własnym sprzętem. Fotokopia nie ma mocy dokumentu urzędowego, najczęściej ułatwia prowadzenie badań genealogicznych. Akty stanu cywilnego stanowią bowiem obszerne źródło informacji dla poszukiwaczy przodków w celu ustalenia pochodzenia.

W przypadku odmownej decyzji kierownika USC w sprawie umożliwienia wykonania nieodpłatnej fotokopii aktu cywilnego – sporządzonego w księdze stanu cywilnego prowadzonej przed 1 marca 2015 r. – wnoszący ma prawo otrzymania decyzji w tej sprawie. Zgodnie z art. 104 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Przepisy ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego nie zawierają odmiennych postanowień.

Od decyzji kierownika USC odmawiającej wydania odpisu aktu stanu cywilnego lub umożliwienia przejrzania aktów albo wykonania nieodpłatnie fotokopii aktu na podstawie art. 127 k.p.a. przysługuje odwołanie do organu administracji publicznej wyższego stopnia tj. do wojewody. Odwołanie od decyzji kierownika USC może być wniesione jeden raz i tylko do jednej instancji, w terminie 14 dni od dnia doręczenia stronie decyzji na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej (art. 129 § 2 k.p.a.).

OPRACOWAŁA:

Marzena Krysiak

DYREKTOR:

Anna Pomianowska-Bąk